

ΤΑ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:ΚΟΝΙΑΡΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΕΠΟΠΤΗΣ:ΡΑΠΤΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Σχέση μητέρας-παιδιού → Η μητέρα φέρνει το παιδί σε επαφή με την μητρική γλώσσα, το ρυθμικό ήχο, με την τέχνη του λόγου και του ήχου.
- Το πιο σημαντικό πρόσωπο για το παιδί είναι η μητέρα του.
- Η πιο ευτυχισμένη στιγμή του παιδιού είναι η δυαδική σχέση.
- Λακάν :πατρική φιγούρα → στερητική, απαγορευτική, οδυνηρή. Βοηθά στη χειραφέτηση του παιδιού και στην ομαλή ένταξη του στην οικογένεια.
- Gerard Mendel :1) Μορφοείδωλο καλής μητέρας → δωριματική απόκριση της μητέρας στις επιθυμίες ανάγκες του παιδιού.
2) Μορφοείδωλο κακής μητέρας → ματαιώσεις και στερήσεις των επιθυμιών και αναγκών στην παιδική ηλικία.
- Οιδιπόδειο (Freud) → Το παιδί στρέφεται κατά κύριο λόγο στο γονέα του αντίθετου φύλου. Μετά την έξοδο από το οιδιπόδειο ξεκινά να ταυτίζεται με τον ομόφυλο γονέα.
- Η βρεφική και νηπιακή ηλικία χαρακτηρίζεται ως περίοδος ενδοψυχικών συγκρούσεων.
- Η αγάπη έχει πρωταρχικό ρόλο στη ζωή του παιδιού. Τα παιδικά χρόνια αποβαίνουν η μήτρα της μετέπειτα ψυχικής μας αυτάρκειας και ισορροπίας.
- Τα πρώτα χρόνια της ζωής, το παιδί ταυτίζεται με τη μάνα που του προσφέρει σιγουριά και αυτάρκεια.
- Μητρικό νανούρισμα → λειτουργεί καταλυτικά στην εξέλιξη και απαρτίωση του παιδιού.
- Οι πρόγονοι μας φρόντιζαν για τον ήρεμο ύπνο των παιδιών τους, χωρίς να γνωρίζουν **ψυχολογία** και **παιδαγωγική**.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- *1^ο μέρος → Τρία κεφάλαια με τα χαρακτηριστικά των νανουρισμάτων και την επίδραση που έχουν στα παιδιά.*
- *2^ο μέρος → Μέθοδο εργασίας σκοπό έχει να ερευνήσει αν οι γονείς χρησιμοποιούν τα νανουρίσματα για να αποκοιμίσουν τα παιδιά τους.*
- *3^ο μέρος → Παρουσίαση και ανάλυση των ευρημάτων.*
- *4^ο μέρος → Συμπληρωματική έρευνα και βιβλιογραφία.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

- **Νανούρισμα** → Από το ρήμα **νανουρίζω** (=γλυκοκοιμίζω), δίστιχες ποιητικές συνθέσεις με αργό ρυθμό. Όταν το παιδί καθυστερούσε να κοιμηθεί η ποιητική σύνθεση μάκραινε.
- **Νανουρίσματα** = ναναρίσματα, ταχταρίσματα, λαχνίσματα, πρωτοβαδίσματα, κυκλικά παιχνίδια, χελιδονίσματα, κάλαντα.
- **Τραγούδια** συνθεμένα με μητρική στοργή, μέσα από αυτά φαίνεται η αγάπη της μάνας, οι πόθοι, τα όνειρα και οι αγωνίες της.
- Είναι σημαντικό τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με το χώρο της τέχνης μέσω της μητέρας ή της βρεφονηπιοκόμου.

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΟΣ

- *Νανουρίσματα* → ένα είδος της λαϊκής ποίησης με βαθιές τις ρίζες μέσα στο χρόνο.
- Τα νανουρίσματα περιλαμβάνονται στα δημοτικά τραγούδια, ταυτίζονται τα στοιχεία τους, η πορεία και η εξέλιξή τους.
- Το δημοτικό τραγούδι γνώρισε ακμή επί Τουρκοκρατίας → καημοί και πάθη εκφραζόταν μέσα από τραγούδια.
- Το νανούρισμα βίωσε τον αρνητισμό και την έλλειψη ενδιαφέροντος καταγραφής του :
 - 1) Οι λόγιοι πίστευαν ότι ήταν περιττό να ασχοληθούν με αυτά αφού ήταν ανάξια του επιπέδου τους.
 - 2) Ο δημιουργός έδινε βαρύτητα στην έκφραση των συναισθημάτων και προτιμούσε να τα διαδώσει προφορικά από γενιά σε γενιά και όχι να τα καταγράψει.
- Μέσα από τα νανουρίσματα η μητέρα προσπαθεί να δώσει τα πρώτα μαθήματα με απλό και κατανοητό τρόπο.
- Ο όρος νανουρίσματα ταυτίζεται με τον όρο ταχταρίσματα → και τα δύο σύντομα μικρά τραγουδάκια που τραγουδιόταν από την μάνα, τα ταχταρίσματα όμως έχουν περισσότερο μορφή διασκέδασης.

ΕΚΦΑΝΣΕΙΣ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΩΝ

- *Κατατάσσουν τα τραγούδια με βάση τις κοινωνικές εκδηλώσεις και με βάση το θέμα τους.*
- *Πρωταρχικό ρόλο στα νανουρίσματα έχει ο αυτοσχεδιασμός.*
- *Το νανούρισμα ανήκει στα τραγούδια της ζωής καθώς έχει στο περιεχόμενό του στοιχεία και βιώματα από την καθημερινή ζωή.*

ΔΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΩΝ

- 1^ο στοιχείο → Ο χώρος που γεννιέται και αναπτύσσεται η δυαδική σχέση. Χώρος γεμάτος χρώμα και αγάπη. Σε αυτό το χώρο αρχίζει να θεμελιώνεται η προσωπικότητα του παιδιού. Μπαίνουν τα πρώτα θεμέλια επικοινωνίας με πρόσωπα και πράγματα.
- 2^ο στοιχείο → Τα ίδια τα νανουρίσματα σε συνδυασμό με το χώρο, τους πρωταγωνιστές, τη μορφή τους δημιουργούν ένα κατάλληλο περιβάλλον ηρεμίας και σιγουριάς.
- 3^ο στοιχείο → Το περιεχόμενο τους : λιτό, απλό και κατανοητό αλλά **πλούσιο σε συναίσθημα**.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΩΝ

- *Χαριτωμένη έξαρση της φαντασίας και τρυφερότητα.*
- *Η γυναικεία φωνή και οι χαμηλές νότες, καθώς και το χαρακτηριστικό ότι είναι αργά, κανονικά, μονότονα και επαναλαμβανόμενα συμβάλλουν θετικά στη χαλάρωση του παιδιού.*
- *Οι συχνές επικλήσεις στην Παναγία, το Χριστό και τους Αγίους.*
- *Συχνές επικλήσεις και προσφωνήσεις στον Ύπνο, που του δίνουν ανθρώπινη μορφή και τον επικαλούνται να κοιμίσει το παιδί τους.*
- *Συχνές αναφορές στη φύση.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- *Νανούρισμα → πρώτη επαφή του ανθρώπου με τον λόγο, που αναδύεται από το τραγούδι της μητέρας του.*
- *Το νανούρισμα :*
 1. *Δεν προκαλεί σημαντικές αλλαγές του καρδιακού ρυθμού.*
 2. *Επηρεάζει τον ρυθμό της αναπνοής, μειώνοντας τον.*
 3. *Το νανούρισμα, ως ηρεμιστική μουσική, είτε προκαλεί αύξηση της γαλβανικής αντίδρασης του δέρματος είτε δεν προκαλεί καμία μεταβολή.*
 4. *Προκαλεί μείωση της πίεσης του αίματος.*
 5. *Μειώνει, ως ηρεμιστική μουσική, τον μεταβολισμό του σώματος.*
 6. *Επηρεάζει τη μυϊκή ενέργεια και μπορεί να μειώσει ή να επιβραδύνει την εμφάνιση στρες.*
 7. *Χαμηλώνει το κατώφλι των αισθητηριακών ερεθισμάτων.*

Το παιδί ακούγοντας το γονιό να τραγουδάει αναπτύσσει και τα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου του.

- **Αριστερό ημισφαίριο**

- 1) Κυριαρχούν οι λεκτικές και γνωστικές ικανότητες που χρησιμοποιούνται στη γραμμική σκέψη.
- 2) Συγκεντρώνει και εκπέμπει τις πληροφορίες του βήμα- βήμα.

- **Δεξί ημισφαίριο**

- 1) Κυριαρχεί η διαισθητική, η μη γραμμική οργάνωση, η φαντασία και η υποσυνείδητη επεξεργασία ιδεών.
- 2) Οι πληροφορίες εκτοξεύονται με τη μορφή ολιστικών ενοράσεων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ : Στο νανούρισμα κυριαρχεί το δεξί ημισφαίριο διευκολύνει την επιβράδυνση της αναπνευστικής λειτουργίας και η επίδραση που ασκεί στο σώμα είναι σημαντικά μεγάλη.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- Τα παιδιά δείχνουν να έχουν περισσότερη **λογική** από αυτήν που εμείς νομίζουμε ότι διαθέτουν.
- Προσπαθούν πολύ για να κατανοήσουν τον κόσμο μέσα στον οποίο ζουν. Τα περισσότερα από αυτά που κάνουν είναι συνειδητές μιμήσεις, θέλουν να μοιάσουν σε αυτούς που τα μεγάλωσαν.
- Μέσα από έρευνα αποδείχθηκε ότι τα παιδιά είναι προετοιμασμένα να δεχθούν το μήνυμα της μουσικής από πολύ μικρή ηλικία.
- Το νανούρισμα ως μορφή επικοινωνίας → χτίζει γερές βάσεις για τη σωστή νοητική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού.
- Η επίδραση του νανουρίσματος έχει σημαντική δράση στη συναισθηματική ηρεμία του ζεύγους μητέρα- παιδί γιατί έτσι μπορούν να φτάσουν σε βαθύτερα επίπεδα γαλήνης και συναισθηματικής ένωσης.

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΛΕΚΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

- *Νανούρισμα → ένας πολύ καλός τρόπος για να προωθήσει το παιδί την καλή γλωσσική ανάπτυξη, για να εμπλουτίσει το λεξιλόγιο του.*
- *Με κάθε νέο νανούρισμα τα παιδιά μαθαίνουν διαδικασίες μάθησης και σημασίες λέξεων που θα χρησιμοποιήσουν στα χρόνια που θα ακολουθήσουν.*
- *Η μουσική είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να εξερευνήσουμε λέξεις και τη δομή του γραπτού λόγου.*
- *Κάθε φορά που νανουρίζουμε το παιδί με ένα καινούργιο νανούρισμα ενισχύονται η απομνημόνευση, ο σωστός συλλαβισμός, ο σωστός τονισμός.*
- *Η γλωσσική και η μουσική ικανότητα αναπτύσσονται αυτόματα στο παιδί μαζί με την δημιουργικότητα, την φαντασία και την ικανότητα κριτικής σκέψης.*

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΗΤΕΡΑΣ-ΠΑΙΔΙΟΥ

- *Η επικοινωνία του παιδιού με τη μητέρα του είναι προλεκτική. Τα βρέφη εκφράζουν πολύ καθαρά τα συναισθήματα τους, φωνάζουν, κλαίνε, χαμογελούν. Η μητέρα διαθέτει μεν την ομιλία αλλά επικοινωνεί με το παιδί με άλλα μέσα, κυρίως εξωλεκτικά.*
- *Οι συνθήκες διαλόγου με το μωρό περνούν από το σώμα της μητέρας. Το μωρό αντιλαμβάνεται τη μυϊκή χαλάρωση στην αγκαλιά της μητέρας και ηρεμεί.*
- *Η σημασία της αλλαγής βλεμμάτων σε αυτή την ηλικία είναι μεγάλη καθώς παρατηρούμε τη γεμάτη ενδιαφέρον συμβιωτική σχέση μητέρας- παιδιού ή την πλήρη αδιαφορία.*

ΤΟ ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ: ΑΠΌ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

- *Ο Πλάτων επιχειρήσε να κατανοήσει και να ερμηνεύσει τον τρόπο σύμφωνα με τον οποίο το νανούρισμα μπορεί να επιδράσει στην παιδική ψυχή.*
- *Πιστεύει πως η ανατροφή του ανθρώπου ξεκινά ενώ είναι ακόμα έμβρυο.*
- *Δεν αναφέρεται στο νοηματικό περιεχόμενο των νανουρισμάτων αλλά δίνει σημασία στην ακουστική και επιτελεστική τους διάσταση.*
- *Στην εποχή μας τα νανουρίσματα εξακολουθούν να είναι μια τεχνική αποκοίμισης των παιδιών, που συνεχίζει να είναι χρήσιμη και αποτελεσματική και για τους σύγχρονους γονείς. Αλλά δυστυχώς πολλές φορές τα νανουρίσματα αντικαθίστανται από ηχογραφημένες μουσικές.*
- *Τα παιδιά δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση σε οικείες σε αυτά μελωδίες, από την γλυκιά φωνή της μητέρας τους, νιώθοντας έτσι μεγάλη ασφάλεια. Μια ξένη σε αυτά μελωδία μπορεί να φέρει αντίθετα αποτελέσματα, όπως εσωτερική ανησυχία.*

ΕΡΕΥΝΑ

- Ομάδες χωρισμένες με βάση την ηλικία και το φύλο
- Σκοπός της έρευνας → 1) Αν καταφεύγουν οι γονείς σε νανουρίσματα για να πάρει ο ύπνος τα παιδιά τους. 2) Αν τους ενδιαφέρει η ελληνική λαϊκή παράδοση, τα ήθη και τα έθιμα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Το 50 % των ερωτηθέντων δεν έχουν χρόνο να αποκοιμίσουν τα παιδιά τους με παραδοσιακούς τρόπους εξαιτίας των σύγχρονων συνθηκών ζωής.
- Η μέθοδος των νανουρισμάτων φαίνεται πως χρησιμοποιείται ακόμα και στις μέρες μας.
- Οι γονείς γνωρίζουν τις ευεργετικές επιδράσεις της μουσικής στα παιδιά. Είναι φανερό πως η μουσική γαληνεύει και ηρεμεί την ψυχή ενός παιδιού.
- Δεν είναι λίγοι οι γονείς που έχουν στην οικογένειά τους κάποιο πρόσωπο που χρησιμοποιεί αυτά τα είδη του παραδοσιακού λόγου στην αγωγή του παιδιού τους.
- Δείχνοντας ενδιαφέρον για την παράδοση μας, βοηθάμε ταυτόχρονα να μην εξαλείψουν τα ήθη και τα έθιμα του τόπου μας και του πολιτισμού μας.
- Με τις επαγγελματικές υποχρεώσεις που έχουν σχεδόν όλοι οι γονείς, είναι πολύ δύσκολο να ασχοληθούν με την παράδοση, οπότε προτιμούν ένα παιδικό cd με μοντέρνα παιδικά τραγουδάκια για να πάρει ο ύπνος τα παιδιά τους.
- Τα νανουρίσματα ενεργούν θετικά στην αγωγή του παιδιού και βοηθούν στην ολόπλευρη ανάπτυξη του.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- *Η μουσική έχει τεράστια δύναμη καθώς πηγάζει από την καρδιά του ανθρώπου.*
- *Η μάνα γνωρίζει τι χρειάζεται το παιδί της για να μεγαλώσει χωρίς να γνωρίζει παιδαγωγική και ψυχολογία. Καλύπτει όλες τις ανάγκες του παιδιού της αγάπη, στοργή, φροντίδα.*